

<Een thuis voor de maki's>

door

<Dore van Montfoort>

Definitieve versie - <26-04-19>

1

1		

PAGINA 1

PANEL 1

We zien een STROPER (31) en zijn kinderen - een jongen, HAJA (11) en een meisje, MIOURA (7) - in Kirindy Forest, Madagaskar in november, het begin van het regenseizoen, aan het einde van de middag. Het zijn duidelijk arme mensen. Ze dragen valse kleren met gaten erin en alleen de stroper draagt iets aan zijn voeten (sandalen). Haja draagt een gevlochten, rieten kooi met een banaan erin. De stroper heeft een dode verreauxsifaka (Propithecus verreauxi) over zijn schouder hangen. Hij slingert een bola, een wapen van stenen en touw, weg naar iets een doel wat wij nog niet kunnen zien. De kinderen duiken licht ineem en kijken de bola hoopvol na.

STROPER

Bukken!

PANEL 2

De bola verstrikt drie maki's (Eulemur Rufifrons) die in een boom zitten. AIMÉ, een jong mannetje en het ontsnapte huisdier van Haja en Mioura, en naast hem VROUWTJESMAKI en BABYMAKI. Maar dit weet de lezer natuurlijk nog niet.

VOICE OFF (STROPER)

Yes! Twee extra!

PANEL 3

De drie maki's zitten opgesloten in de rieten kooi die nu op de grond staat. Ze kijken angstig omhoog. Het is nu duidelijk iets later. Het begint te schemeren.

PANEL 4

We zien waar de maki's zo angstig naar kijken. In dit tegenshot zien we Mioura die een gepelde banaan naar binnen steekt. Ze kijkt smekend.

MIOURA

Aimé? Je bent liever bij ons dan in het
woud toch?

PANEL 5

De twee kinderen zitten samen bij de kooi. Mioura kijkt wanhopig
toe. Ze laat de banaan vallen. De stroper is iets verderop de
dode maki aan het roken.

MIOURA

Wamnt we zijn toch beste vrienden?

PANEL 6

We zoomen uit naar het hele bos in al zijn glorie met de
personages als eenzame puntjes tussen al dat groen. Het is
belangrijk dat één kant van het bos niet zichtbaar is (want daar
houdt het op, blijkt straks).

MIOURA

Toch?

2		

PAGINA 2

PANEL 1

Aimé rammelt angstig aan de kooi.

SFX (KOOI)

KRRRR!

PANEL 2

Mioura leunt naar de kooi toe en doet hem open.

SFX

KLIK!

PANEL 3

De maki's glippen uit de kooi, het bos in.

PANEL 4

De stroper heeft het gezien en komt verbaasd en een beetje wantrouwig overeind.

STROPER

Mioura?

PANEL 5

Mioura grijpt de hand van Haja en trekt hem mee achter de maki's aan die door de boomtoppen vluchten.

HAJA

Mioura! Wat doe je?

MIOURA

Rennen!

PANEL 6

De kinderen worstelen met de takken.

MIOURA

We verstoppen ons dieper in het...

PANEL 7

Een bomenrij verder beseffen ze dat ze aan de rand van het bos staan. Op de voorgrond is schraal grasland met grazende zebu's (*Bos primigenius indicus*). Daarachter begint een droge vlakte, het doornstruweel. Met planten van de Didiereaceae-familie en vrucht dragende baobabs (*Adansonia za* en *Adansonia grandidieri*). Prominent in beeld is een holle baobab.

MIOURA

Woud? Shit.

3		

PAGINA 3

PANEL 1

De kinderen volgen de maki's de holle baobab in. Ze schrikken een groep vleermuizen (*Miniopterus griffithsi*) op, die naar buiten vliegt. Buiten begint het nu echt donker te worden.

PANEL 2

We kijken nu met de kinderen en de maki's mee van binnen naar buiten, door de spleet. Ze zien er moe uit van al dat rennen.

HAJA

Je houdt echt van Aimé, hè? Dat je hem vrij liet.

MIOURA

Jij niet dan?

HAJA

Natuurlijk wel!

PANEL 3

Haja en Mioura maken het zich gemakkelijk. Mioura ligt al, blij kijkend naar Vrouwtjesmaki en Babymaki die over haar heen klimmen. Babymaki rijdt op zijn moeders rug. Haja zit nog op zijn knieën naast hen. Aimé zit in zijn haar besjes van de Rotra (*Eugenia petrikensis*) te eten, maar Haja besteedt geen aandacht aan hem en kijkt in plaats daarvan fronsend naar zijn zusje.

HAJA

Maar nu is papa vast superboos. Al die moeite voor niks. Geen Aimé. Geen geld van restaurants voor de andere maki's.

PANEL 4

Mioura ligt met Vrouwtjesmaki en Babymaki in haar armen. Ze kijkt nog steeds ongestoord vrolijk.

MIOURA

Nou, ze krijgen ze niet.

PANEL 5

Mioura ligt glimlachend met haar ogen dicht. Het is nauwelijks nog te onderscheiden in het donker.

VOICE OFF (HAJA)

En wij dan?

PANEL 6

Het is nu morgen. Voorzichtig ochtendlicht valt op het gezicht van Mioura die nog precies zo glimlacht als in het vorige panel. Er kruipt een sliert rook over de grond.

CAPTION (MIOURA)

Wij blijven hier logeren.

PANEL 7

Mioura ligt nog steeds met haar ogen dicht, maar de gelukkige glimlach is verdwenen en ze snuift de rook op. Vrouwtjesmaki zit wakker voor haar en snuift de rook ook op.

CAPTION (HAJA)

En als ze ons wegjagen, zodat ze de boom kunnen afbranden voor de zebu's?

PANEL 8

Vrouwtjesmaki trekt aan Mioura's haar en eindelijk doet ze haar ogen slaperig open. Het sliertje rook is een rooksliert geworden.

CAPTION (MIOURA)

Dan gaan we een boom verder.

4		

PAGINA 4

PANEL 1

Mioura zit op haar knieën bij de spleet. De maki's dringen om ook naar buiten te kijken.

MIOURA

Wat is er aan de...

PANEL 2

Mioura kijkt geschrokken. Het licht van vlammen danst op haar gezicht.

MIOURA

... hand?

PANEL 3

Vanuit POV van Mioura zien we boeren met hun T-shirts tegen hun mond gedrukt door de rook rennen.

PANEL 4

De hele vlakte staat in brand!

PANEL 5

De kinderen, met de maki's op hun rug, rennen voor de brand uit, achter de boeren aan. Om hen heen vluchten ook langstaartgrondscharrelaars (*Uratelornis chimaera*), *Bensch' moniassen* (*Monias benschi*), een madagaskarreuzenrat (*Hypogeomys antimena*) en grandidiermangoesten (*Galidictis grandidieri*).

PANEL 6

De zon staat een stuk hoger. Ze lopen vermoeid door een smeulende vlakte. Hun kleren zitten vol met roetvlekken. Het regent zachtjes.

MIOURA

Jij wil zeker naar huis.

HAJA

Jawel, maar... eerst moeten we een thuis
voor de maki's vinden.

PANEL 7

Mioura pakt Hajas hand vast. Op haar vuile gezicht staat een
vermoeide, maar gelukkige glimlach.

MIOURA

Je bent mijn favoriete broer, Haja.

5

PAGINA 5

PANEL 1

Het komt nu met bakken uit de hemel en het bliksemt. De kinderen lopen met gebogen hoofden (links) langs een huis. De maki's klimmen over het dak. Vanuit de deuropening van het huis kijkt een aantal kleuters hen nieuwsgierig na. Rechts van het huis beginnen maniokvelden waar pas geoogst is.

PANEL 2

Het is avond geworden. Het is droog en de kinderen lopen (links van het midden) langs velden met zebu's. Hun haar is piekerig en ze zien er nog vuiler uit dan eerst. De maki's reizen mee op hun rug.

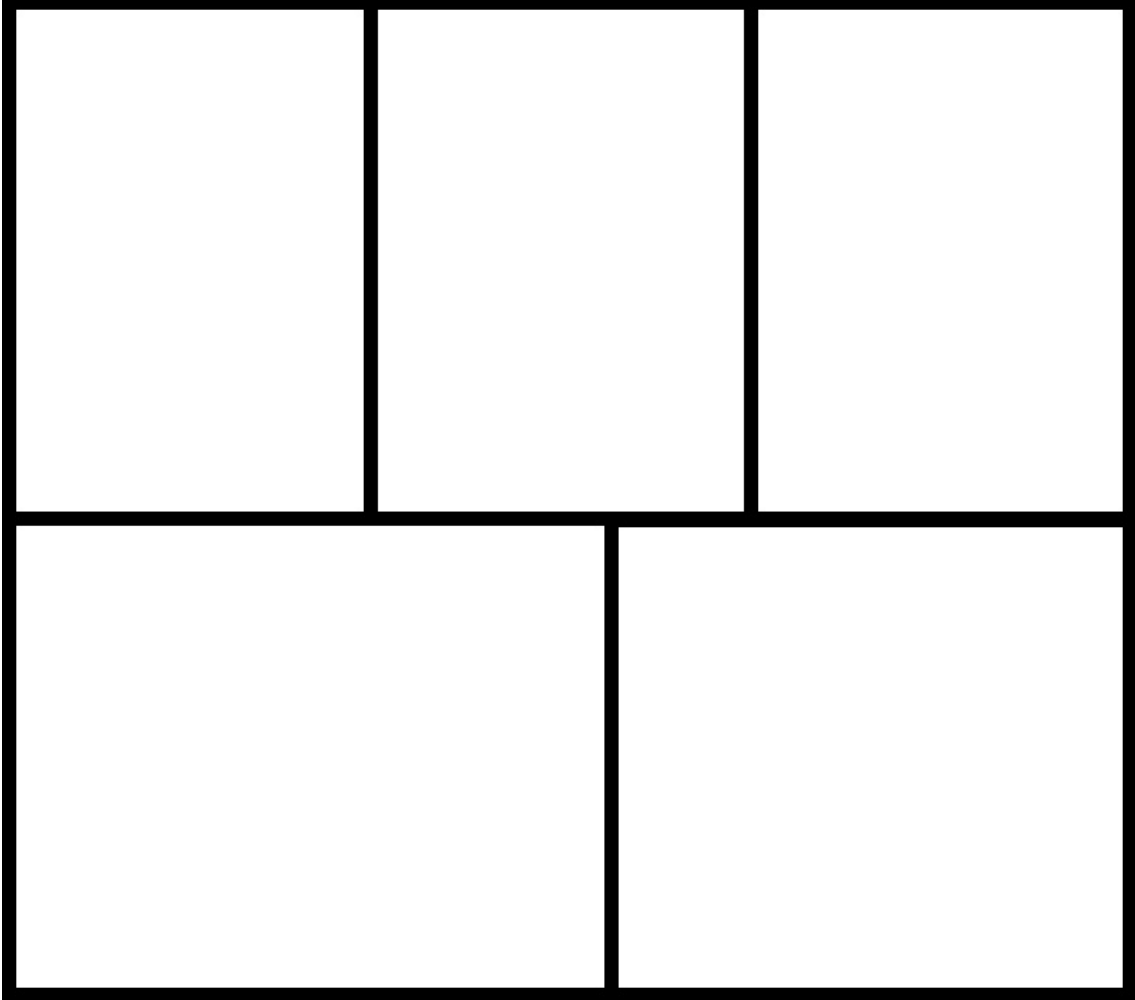
PANEL 3

Het is weer dag. Ze liften met een zebuwagen (rechts van het midden) langs velden waar mais gezaaid wordt. Ze kijken hoopvol de weg af.

PANEL 4

In het laatste licht van de zon beklimmen de kinderen (rechts) een berg. Beneden liggen velden met sisal (Agave sisalana).

6

PAGINA 6

PANEL 1

Haja helpt Mioura omhoog, een steile helling op. Hij heeft Vrouwtjesmaki en Babymaki op zijn schouder. Zij draagt Aimé mee. Ze zien er vuil en moe uit.

MIOURA

Haja? Aimé heeft honger.

AIMÉ

Ohn?

MIOURA

En dorst.

HAJA

Ik weet echt niet meer of een thuis voor de maki's gaan vinden.

PANEL 2

Over de schouder van Haja zien we hoe afgepeigerd Mioura eruit ziet.

HAJA

Ik bedoel...

PANEL 3

Haja probeert een vrolijk gezicht te trekken, maar zijn grijns is niet erg overtuigend.

HAJA

We zijn er bijna!

PANEL 4

Mioura en Aimé kijken net iets vrolijker. Ze willen de leugen maar al te graag geloven.

MIOURA

Echt?

PANEL 5

Haja klimt naar de voorlopige top en kijkt over de rand. Mioura is niet ver achter hem.

HAJA

Ja, we zijn vast... Jongens!

PANEL 6

Haja zwaait enthousiast met zijn armen. De maki's op zijn rug springen net zo opgetogen op en neer.

HAJA

Kom kijken!

7

PAGINA 7

PANEL 1

We kijken van achter de kinderen omlaag. Daar ligt het regenwoud van Ranomafana, vol waterstroompjes, watervallen, lianen en boomvarens. Alles staat in bloei en er groeien rijpe vruchten (lychees, mango's, papaja's, annona's en ananassen). Vijf gouden halfmaki's (*Hapalemur aureus*), waarvan twee jongen, foerageren tussen de bamboe (*Cathariostachys madagascariensis*), een madagaskarhavik (*Accipiter henstii*) vliegt naar haar nest vlak naast een rivier vol rotsen en kleine watervalletjes. Een zwerm kortsnaveltetraka's (*Xanthomixis zosterops*) en grijskruintetraka's (*Xanthomixis cinereiceps*) vliegt in de verte. Het ziet eruit als een onaangeraakt paradijs.

SFX (MADAGASKARHAVIK)

ANG-ANG-ANG-ANG!

SFX (GOUDEN HALFMAKI'S)

IE IE!

8		

PAGINA 8

PANEL 1

De kinderen rennen met euforische gezichten naar de rivier die we zagen op de vorige pagina. De maki's rennen naast hen.

PANEL 2

Ze drinken allemaal samen van het water. De kinderen zitten net zo als de maki's.

VOICE OFF (ANDERE MAKI'S)

Ohn! Ohn!

PANEL 3

Vijf ANDERE MAKI'S (Eulemur rufifrons) komen naar hen toe springen over de stenen.

ANDERE MAKI'S

Ohn!

PANEL 4

De maki's maken voorzichtig kennis. Ze snuffelen verbaasd aan elkaar. Haja en Mioura kijken lachend toe.

HAJA

Volgens mij willen Aimé en zijn familie hier blijven.

PANEL 5

De acht maki's springen achter elkaar een boom in. Mioura kijkt ernaar.

MIOURA

Nou...

PANEL 6

Mioura springt erachteraan, bijna net zo handig als de maki's.

PANEL 7

Een vlinder (*Papilio oribazus*) landt op haar hoofd. Ze kijkt grijnzend om naar Haja.

MIOURA

Ik ook!

9		

PAGINA 9

PANEL 1

Mioura zit in een mangoboom - met de vlinder nog altijd op haar hoofd - en deelt een nog hangende mango met Aimé. Hij bijt aan één kant en zij aan de andere. Het sap druipt over haar kin.

PANEL 2

Mioura staat oog in oog met een kameleon (*Calumma oshaughnessyi*) op een uitstekende tak. Ze houdt haar adem in om net zo'n mooi kleurtje te krijgen als hij.

PANEL 3

Mioura probeert net als de madagaskardaggekko (*Phelsuma madagascariensis*) eieren te leggen. Ze kijkt of er al iets uit haar achterste komt.

PANEL 4

Mioura steekt net zo haar nek uit als de girafkever (*Trachelophorus giraffa*).

PANEL 5

Mioura kronkelt achter een Madagaskar-hondskopboa (*Sanzinia madagascariensis*) aan.

SFX OFF

KAP KAP!

PANEL 6

We zien Mioura's geschrokken gezicht als ze opmerkt wat het vreemde geluid is. De vlinder vliegt weg.

SFX OFF

KAP KAP!

PANEL 7

Een rozenhoutboom (*Dalbergia baronii*) helt over.

SFX (ROZENHOUTBOOM)

HHHHNNNGGGG!

10		

PAGINA 10

PANEL 1

De rozenhoutboom valt op de grond. Mioura rolt net op tijd uit de weg.

SFX (ROZENHOUTBOOM)

BOF!

PANEL 2

Mioura steunt op haar ellebogen en kijkt omhoog naar de HOUTHAKKER (24) verantwoordelijk voor het omkappen van de boom. Hij heeft een bijl in zijn ene hand en steekt zijn vrije hand uit om Mioura overeind te helpen. Hij kijkt verbaasd en bezorgd.

HOUTHAKKER

Gaat het?

MIOURA

Jawel.

HOUTHAKKER

Wat doe je hier?

PANEL 3

Mioura negeert de hand en krabbelt geïrriteerd overeind. Op de achtergrond zien we Haja op het geluid van hun stemmen afkomen.

MIOURA

Wat doe ik hier?

PANEL 4

Mioura plant een vuist in haar zij.

MIOURA

Wat doe ik hier?

PANEL 5

Ze wijst woedend naar de houthakker.

MIOURA

Wat doe jíj hier?

PANEL 6

Ze wijst met haar andere hand om zich heen, naar het kaalgeslagen land achter de houthakker, dat we nu pas goed kunnen zien. Het langzaam omlaagglooiende land staat vol met boomstronken waartussen jonge aardbeiguaves (*Psidium cattleianum*) opschieten. Haja is nu vlak achter Mioura en legt een hand op haar schouder.

MIOURA

Zie je dan niet wat je kapot maakt? Wie je dakloos maakt?

11		

PAGINA 11

PANEL 1

De houthakker kijkt naar de twee kinderen, maar we zien hem van achteren, dus het is lastig te pijlen of hij boos is of niet. Haja staat nu naast Mioura en knijpt nog steeds in haar schouder. Hij is duidelijk wel boos, uit bezorgdheid om zijn zusje.

HAJA
Mioura, alsjeblieft!

PANEL 2

Hij knijpt echt hard.

HAJA
Kom! Hij begrijpt het toch niet.

PANEL 3

Haja probeert Mioura mee te trekken, terug het woud in, maar Mioura heeft daar duidelijk geen zin in.

HAJA
We...

MIOURA
We vinden nooit een thuis voor de
maki's, hè?

PANEL 4

Bijna hetzelfde beeld als het vorige, maar nu staat Haja stokstijf stil.

HAJA
Ik...

PANEL 5

Haja begraaft zijn vrije hand vertwijfeld in zijn haar. De

houthakker houdt zijn hand op.

HAJA

Laten we alsjeblieft gaan.

HOUTHAKKER

Wacht!

PANEL 6

De bijl wordt op de boomstam gelegd.

SFX (BIJL)

KLANG!

PANEL 7

De houthakker gaat naast de bijl op de gevelde boom zitten. Hij kijkt ongemakkelijk naar de stam.

HOUTHAKKER

Ik begrijp het wel.

PANEL 8

Hij aait de stam.

HOUTHAKKER

Laat me jullie een verhaal vertellen.

12		

PAGINA 12

PANEL 1

De OMA van de houthakker, als een meisje van zes jaar, in een traditionele jurk (Lamda), springt met een groep Milne-Edwards' sifakas (*Propithecus edwardsi*) van een boom naar een rozenhoutboom (*Dalbergia baronii*) die zo gigantisch is dat hij wel meer dan 400 jaar oud moet zijn. Zij springt niet zo ver, maar de maki's springen met gemak van de ene stam naar de volgende. Dit panel gaat naadloos over in het volgende panel.

CAPTION (HOETHAKKER)

Toen mijn oma jong was, was ze vrienden met alle wezens van het woud.

PANEL 2

Ze balanceert op handen en voeten, als een maki, over de tak van de boom naar zijn stam. De maki's zitten iets hoger. Een hangt ondersteboven aan zijn achterpoten.

CAPTION (HOETHAKKER)

Haar beste vriend was de oude rozenhoutboom.

PANEL 3

Ze zit nu met haar ogen dicht en met haar armen om de reusachtige stam geslagen ingespannen aan de bast te luisteren.

CAPTION (HOETHAKKER)

Als ze haar oor tegen zijn stam legde, hoorde ze hem fluisteren...

PANEL 4

Ze zit in de zelfde houding, maar nu volledig ontspannen en vredig.

CAPTION (HOETHAKKER)

"Ik zal je beschermen."

PANEL 5

Ze zit nog steeds in de boom, maar is nu 11 jaar.

CAPTION (HOUTHAKKER)
Maar je weet hoe dat gaat.

PANEL 6

Ze is nu 14 jaar en springt uit de boom.

CAPTION (HOUTHAKKER)
Ze werd ouder.

PANEL 7

Ze loopt, nu 20 jaar oud, met een BABY op haar arm van de boom weg.

CAPTION (HOUTHAKKER)
Ze vergat haar vriend.

13		

PAGINA 13

PANEL 1

Een simpele houten hut wordt weggeblazen. Oma, met de baby tegen zich aangedrukt, en haar MIDDELSTE KIND kijken er vol ontzetting naar.

CAPTION (HOUTHAKKER)

Tot de cycloon kwam en hun huis wegblies met haar oudste kind erin.

PANEL 2

Een mooiere hut wordt weggeblazen. Oma kijkt waanzinnig van verdriet toe.

CAPTION (HOUTHAKKER)

En het huis van de genezer wegblies met haar middelste erin.

PANEL 3

Ze strompelt door het struikgewas het door de wind geteisterde woud in met haar baby stijf tegen zich aangeklemd. De baby huilt, maar Oma's blik is nu vol vastberadenheid.

CAPTION (HOUTHAKKER)

En ze zich eindelijk de boom weer herinnerde.

PANEL 4

In de luwte van de gigantische rozenhoutboom schuilen dezelfde maki's die ze vroeger kende. Ze zijn ouder geworden, maar ze zijn er allemaal nog.

CAPTION (HOUTHAKKER)

Haar vrienden waren er al.

PANEL 5

Terwijl op de achtergrond takken en bladeren in het rond tollen,

zit de vrouw opgelucht tussen de maki's. De baby strekt verlangend haar handen uit naar de boom.

CAPTION (HOUTHAKKER)

Want de boom ruiste: "Ik zal je beschermen."

PANEL 6

De twee kinderen luisteren ingespannen naar de houthakker die, voor zich uitstarend, zijn verhaal vertelt.

HOUTHAKKER

Zo overleefde de jongste. Mijn oma hernoemde haar Rozenhout, naar de vriend die haar had gered. Rozenhout is mijn moeder.

HAJA

Maar...

PANEL 7

De ogen van de houthakker glimmen van nauwelijks bedwongen emotie.

HOUTHAKKER

Maar waarom kapt haar zoon rozenhout?

14		

PAGINA 14

PANEL 1

De houthakker pakt zijn bijl weer van de grond.

HOUTHAKKER

Een paar jaar terug was ik gids. Ik kreeg betaald om mensen de rozenhoutboom te laten zien.

PANEL 2

Flashback. De houthakker staat bij de rozenhoutboom samen met een groep mannen die druk meten en discussiëren.

CAPTION (HOUTHAKKER)

Tot de dag dat de houthakkers kwamen. De buitenlanders hadden hun eigen rozenhout opgemaakt en ze betaalden grof voor dat van ons.

PANEL 3

Weer in het heden. De houthakker heft de bijl.

HOUTHAKKER

De dag erna kwam ik terug.

PANEL 4

Hij hakt in één vloeiende slag een zijtak af.

SFX

HAK!

PANEL 5

Flashback. De rozenhoutboom van zijn oma is nu niet meer dan een stompe stronk. De jonge houthakker zit er op zijn knieën naast en heeft zijn hoofd verslagen op de stronk gelegd. Hij staart in de verte als in shock.

CAPTION (HOUTHAKKER)

Ik begreep dat het uit was. Met mijn
oma, mijn moeder, het woud. En met mij.

PANEL 6

De jonge houthakker zit in zijn armzalige huis op de grond met zijn vrouw en zijn vier kinderen, allemaal met een lepel en een vork in hun hand. Ze delen een aluminium pan met alleen maar rijst erin. Er valt een silhouet over het tafereel van iemand die vanuit de deuropening naar ze kijkt.

CAPTION (HOUTHAKKER)

Dus toen ze zeiden...

PANEL 7

In de deuropening staat een brede man met een grote bijl over zijn schouder.

CAPTION (HOUTHAKKER)

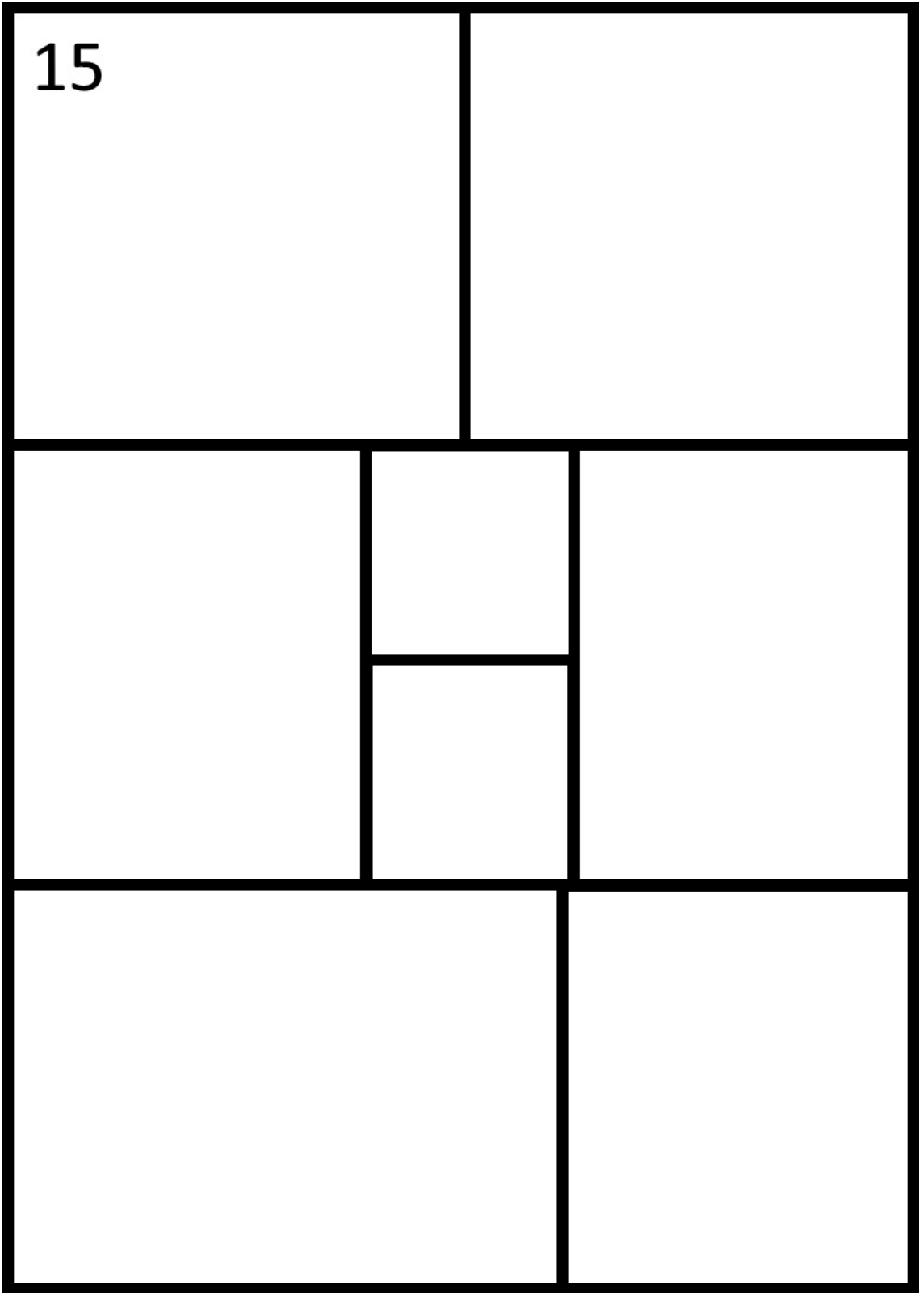
"Wij hebben wel werk voor je."

PANEL 8

De jonge houthakker staat op, zijn bestek in zijn handen geklemd. Zijn vrouw kijkt met een mix van opluchting en verdriet naar hem op.

CAPTION (HOUTHAKKER)

... zei ik ja.

PAGINA 15

PANEL 1

Weer in het heden. De houthakker laat zijn bijl rusten op de boomstam en kijkt omhoog naar het nog onaangetaste regenwoud en Aimé, Vrouwtjesmaki en Babymaki die vanuit de bomen terugkijken.

HOUTHAKKER

Nu begrijp ik dat het woud ons nog beschermt. Het geeft ons geld en brandhout.

PANEL 2

Haja en Mioura hebben allebei hun armen over elkaar geslagen, duidelijk verontwaardigd. De houthakker haalt zijn schouders op. De maki's komen uit de bomen gesprongen en op hen afrennen.

HAJA

En de maki's dan?

HOUTHAKKER

Die vinden wel een andere plek.

PANEL 3

De maki's klimmen op de schouders van de kinderen. Zij zijn nu echt boos.

HAJA

Er is geen andere plek.

MIOURA

Dus wij gaan pas weg als jullie het woud met rust laten.

PANEL 4

De houthakker slikt. De suggestie moet zijn dat dit zowel zijn reactie is op Mioura als op zijn oma uit twee panels verder. Eventueel rond kader maken.

PANEL 5

De bijl valt op de grond. Zelfde idee als vorige panel. Ook eventueel rond kader maken.

PANEL 6

Flashback. Dit panel moet heel erg lijken op twee panels terug, zodat duidelijk is dat wat Mioura zegt de jonge houthakker hieraan doet denken. Nu kijkt de jonge houthakker niet naar Mioura, maar naar zijn oma, die er oud en fragiel uitziet, maar met net zo'n woeste blik naar hem kijkt.

OMA

Ik ga pas weg als jullie het woud met
rust laten.

PANEL 7

De jonge houthakker steekt zijn handen uit naar de kinderen en de maki's. Zowel de kinderen als de maki's kijken stomverbaasd.

JONGE HOUTHAKKER

Kom alsjeblieft mee. Jullie ook, maki's.

AIMÉ

Ohn?

PANEL 8

De jonge houthakker glimlacht.

JONGE HOUTHAKKER

Er is iemand die ik aan jullie wil
voorstellen.

16

PAGINA 16

PANEL 1

De kinderen lopen met de maki's op hun schouders achter de houthakker aan, de heuvel af.

MIOURA

En wat gaan we dan doen?

HAJA

Geen maki's meer vangen? Niet zoveel zebu's meer houden? Vuur beter leren beheersen? Buitenlanders vertellen dat ze moeten stoppen met ons hout kopen? Vuur van iets anders stoken? Iedereen vertellen hoe mooi het oerwoud is?

PANEL 2

Ze komen aan bij de rivier Namorona, waar een vlot klaar ligt, gemaakt van vier boomstammen van licht hout die aan elkaar zijn geknoopt. Midden op het vlot ligt een lange stok om mee te sturen.

HOUTHAKKER

Ik weet het niet.

PANEL 3

De houthakker staat op het vlot en helpt Haja er ook op. Mioura springt zelf.

HOUTHAKKER

Maar als er meer vrienden van de maki's zijn, net als jullie en mijn oma...

17

PAGINA 17

PANEL 1

Ze varen weg, stroomafwaarts de slingerende rivier af. De kinderen zitten en de houthakker staat. Hij stuurt behendig. In de verte zien we een berg. Daarachter begint de lucht langzaam te verkleuren. Het wordt avond.

HOUTHAKKER

Dan is er hoop.

EINDE